



28 Fepueli 2013 Ko e tatau 'o e me'a 'a 'Eiki Frederica Fatafehi 'o Lapaha Tuita, lolotonga hono faka'ilonga'i 'o e kamata 'o e ngaue ki he fakalelei'i 'o e 'Ahanga 'oku ne fehokotaki 'a e 'Otu motu Foa mo Lifua 'i Ha'apai 'a ia na'e fakahoko he 'aho 28 Fepueli, 2013.

*Tapu moe 'Afio 'a e 'Otua Mafimafi 'i hotau lotolotonga.*

*Tapu mo Hou'eiki mo Ha'a Matapule.*

*Tapu mo Faifekau, mo Ha'a Lotu*

*Pea 'oku ou kole keu fakamalumu atu pe mu'a he ngaahi fakatapu kuo talaaofaki 'i he kamata'anga 'o e ngaue mamafa 'o e pongipongi ni.*

*'Oku ou tui 'oku tau kau fakataha kotoa pe 'i he tuku kololia ki he 'Otua Ta'ehamai 'i he kei toka mai 'ene melino mo 'ene hoifua 'o fakahoko 'a e ngaahi 'amanaki ki he ouau 'o e pongipongi ni.*

Malo 'e tau a'usia 'a e pongipongi ni, 'oku kei kakato pea tu'utai pe 'a e ngaahi tu'unga, pea kei tu'uholoaki pe moe ngaahi 'alo'ofa 'o e 'Otua.

'Oku ou fakamalo foki ki he langilangi ku ou lave ai 'i he pognipongi ni pea 'oku ou fiefia keu kau 'i he fakahoko 'a e ngaue ko 'eni, he koe taha 'eni 'o e 'elemeniti mahu'inga taha ki he mo'ui 'a e fa'ahinga 'o e tangata, 'a e fetu'utaki pe koe communication.

'Oku ou 'ilo pe 'oku 'ikai ko ha toku feinga 'eni ke fakalelei 'a e fetu'utaki 'a e ongo motu lalahi taha 'i he Fo'l 'One'one, 'a Lifuka mo Foa. ka 'oku tau 'amanaki ko e toki ngaue 'eni 'e tu'uloa, tu'unga 'i he 'ofa 'a e Pule'anga Siamane.

Pea 'oku ou fakafongga atu 'a e fakamalo mo e loto hounga'ia mo'oni ki he Pule'anga Siamane 'i he 'ofa lahi kuo nau fai pea fakahoko 'a e fo'i gaue mahu'inga ko 'eni. 'Oku tau lau'ilo pe ki he mahu'inga 'o e fetu'utaki 'ihe mo'ui faka'ekonomika mo e fakasosiale 'a ha fonua.

'Oku mahino pe foki 'a e faingata'a 'a e mo'ui 'a e ogo motu ni he 'oku tau tui 'oku uesia lahi pea faingata'a ke fakahoko 'a e ngaahi fatongia lahi tu'unga 'l he 'ikai malava 'a e fefononga'aki lelei 'i he vaha'a 'o e ogomotu ni.

'Oku mahino pe foki 'a e kanofono 'a e vahenga Foa, pea mahalo pe 'oku 'l ai 'a e fakafalala lahi 'l he vahe Foa, 'l he ngaahi fiema'u faka ngoue. 'Ikai ko ia pe ka koe 'uhi ko Lifuka 'oku 'l ai 'a e ngaahi potungau 'a e Pule'anga, pea 'l ai pea moe ngaahi 'ulu'i 'ofisi 'a e ngaahi siasi pea 'i ai pea mo e Falemahaki pea moe ngaahi Ako'anga ma'olunga 'oku mahu'inga ai ke lelei 'a e fetu'utaki ka e malava 'a e fefononga'aki fiemalie 'a e kakai pea fiemalie leva 'a e mo'ui.

Ko ia ai 'oku ou tui 'oku 'ikai ha loto 'e ta'e fiefia, 'i he ngaue mahu'inga 'o e pongipongi ni, pea siofaki ai ki he kaha'u fakafiemalie ange mo faka fiefia ange ki he kakai 'o e 'otu Ha'apai ka e tautautefito pe ki he kainga 'o Lifuka mo Foa.

'Oku tau fakatauange kotoa pe, 'e fakahoko lelei 'a e Ngaue ko 'eni pea 'ikai toe 'l ai ha ngaahi fakatamaki, pe fakafe'afung ke tokomohu ai 'a e ngaue mahu'inga ko 'eni.

*'Oku tau fakatauange foki ke 'alomalie pe 'a natula, pea fakafaingamalie 'a e me'a kotoa ke lava 'a e ngaue ko 'eni.*

*Tu'a 'Ofa atu*

*Malo 'aupito.*

NGATA'ANGA

**Tukuatu mei he** : Potungae Fakamatala moe Fetu'utaki, Nuku'alofa, 2013. Fetu'utaki ki he Potungae ki he Ngaahi me'a Fakalotofonua (Internal Affairs).